

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Vår referens	Diarienummer
Jan Östlund	Utr 2012/71
Er referens	Datum
Fi 2012/4635	2013-03-14

Betänkandet *Vad är officiell statistik? En översyn av statistiksystemet och SCB*

Trafikanalys har anmodats att yttra sig över rubricerade slutbetänkande av statistikutredningen 2012 och vill med anledning av det lämna följande yttrande.

Trafikanalys anser att utredningen sätter ljuset på många intressanta aspekter av statistikverksamheten i Sverige. Delar av utredningen kommer att göra nytta som kunskapskälla, till exempel avsnitten om gällande nationell rätt och gällande EU-rätt.

Vi har respekt för utredningens komplexa uppdrag. Som en myndighet som utgör en liten del av det statistiska systemet har vi sedan tidigare sett många möjligheter till förbättringar. Vi kan också ansluta oss till flera av förslagen från utredaren, till exempel att inte införa ett centraliserat system för statistikproduktionen och att register inte ska kunna vara officiell statistik.

Samtidigt saknar vi ett mer problemlösande angreppssätt från utredarens sida. Av utredningsdirektiven framgår att det finns många svaga punkter att rikta in sig på, något som utredaren med tanke på förslagen tydligen inte helt håller med om, eller inte har tagit på fullt allvar. Vi bör inte slå oss till ro med att många statistikaktörer säger sig vara nöjda eller inte engagerar sig. Detta i sig kan i själva verket vara en varningssignal. Vi måste alla arbeta för ständig förbättring och effektivisering, högre relevans och bättre kvalitet.

Nedan följer våra synpunkter ämne för ämne.

Tidigare utredningsarbete på statistikområdet och situationen innan statistikreformen

Resonemangen i betänkandet om valet mellan ett centraliserat och ett decentraliserat system faller ofta tillbaka på tiden mellan 1960 och 1994 som ett slags utgångsläge. Vi tycker att den historiebeteckning av statistikproduktionens organisation som tecknas i betänkandet är onödigt kortfattad för en framställning av den här tyngden. Flera av frågorna som sysselsatt utredningen har utretts flera gånger tidigare, så långt tillbaka i tiden som sedan början av 1800-talet. Hur politiken sett ut tidigare än 1960-talet kunde vara av stort värde för läsaren att få veta mer om.

Inrättandet av Statistiska centralbyrån 1858 hindrade inte statistiksystemet från att fortsätta vara i princip decentraliserat.

När 1956 års statistikkommitté tillsattes var det runt 25 verk och myndigheter som ansvarade för officiell statistik. Under 1960-talet centraliserades delar av den officiella statistiken till SCB, vilket utredaren beskrivit, men flera andra myndigheter fick fortsätta med statistikproduktion. På de ämnesområden som Trafikanalys ansvarar för tycks till exempel Luftfartsverket, Postverket, Statens järnvägar och Televerket varit statistikansvariga myndigheter på sina respektive statistikområden. Det var först när Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA) bildades som dessa myndigheter eller deras efterföljare upphörde som självständiga producenter av officiell statistik. I utredningen framställs det främst som att statistikreformen 1994 bröt upp SCB:s verksamhet på ett antal ämnesområden. På andra områden har till exempel Socialstyrelsen och Skogsstyrelsen varit statistikproducenter både före och efter statistikreformen 1994. Detta omnämns endast flyktigt av utredaren.

En mer komplett beskrivning av statistikproduktionen i Sverige skulle alltså visat att verksamheten för det mesta varit decentraliserad. Endast mellan 1960 och 1994 fanns en uttalad strävan att centralisera delar av produktionen. Det var dock aldrig en målsättning att hela statistikproduktionen skulle centraliseras. En av förklaringarna till att denna tanke slog rot just i början av 1960-talet tycks vara att utbyggnaden av antalet datorer var långsam och SCB hade fått en maskincentral enligt ett förslag från 1948 års statistikutredning. Denna tekniska begränsning är som bekant för länge sedan borta.

En djupare beskrivning av problemen med samordningen kunde ha nämnt sådana initiativ som hälso- och sjukvårdens statistikdelegation som bestod av Socialstyrelsen, Riksförsäkringsverket och SCB. Under hela perioden från 1800-talets mitt har det funnits en medvetenhet om behovet av samordning av statistiken.¹

Vem producerar statistiken?

På sidan 152 gör utredaren en förenklad sammanfattning av hur en statistikansvarig myndighet kan få statistiken producerad. Utöver de möjligheter som nämns där vill vi tillägga att även andra myndigheter än SCB kan avtala om att producera statistik åt andra. Från vår egen verksamhet kan vi nämna Trafikverket, Transportstyrelsen och Post- och telestyrelsen som myndigheter som producerar statistik åt Trafikanalys. Detta måste inte upphandlas i konkurrens, eftersom det betraktas som statlig egenregi (något som utredaren nämner bara i samband med SCB som producent).

Utredaren verkar inte se problem med att så många statistikansvariga myndigheter i själva verket låter SCB i princip helt sköta den viktiga statistikverksamheten åt dem, vilket inte respekterar intentionen med statistikreformen från 1994. Utredarens egen slutsats framgår av detta citat från sidan 155: "Grunden för dessa strategier är rimligen att berörda myndigheter betraktar SCB som en stor och kompetent statistikproducent, som kan tillgodose deras behov." Här borde utredaren istället ha frågat efter orsakerna till att man väljer denna enkla lösning, inte minst för att misstanken finns att produktion i statlig egenregi inte alltid är en effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Av utredningsdirektiven framgår även att regeringen ser ett behov av att effektivisera SCB:s verksamhet.

¹ Detta avsnitt bygger delvis på *Statlig statistik inför 1980-talet: En miljöstudie*, Statistiska centralbyrån 1978

Trafikanalys egna resultat från genomförda upphandlingar hade kunnat användas som indikation på att statistikansvariga myndigheter kan spara mycket pengar på att göra offentliga upphandlingar. Nu har utredaren tydligen inte företagit någon närmare undersökning av incitamenten bakom de nära samarbetena mellan SCB och ett antal statistikansvariga myndigheter, något som vi på Trafikanalys saknar. En aspekt som hade varit intressant att belysa är de uppförsbackar som finns om man vill byta producent, till följd av att SCB, av skäl som kanske är förklarliga, inte arbetar för att underlätta sådana förändringar. En annan aspekt är vilken beställarkompetens som finns på de statistikansvariga myndigheterna. För att göra en framgångsrik offentlig upphandling av en statistikundersökning måste man göra ett upphandlingsunderlag och värdera de inkommande anbuden innan man fattar ett beslut. Dessa moment slipper en myndighet som köper in tjänsten direkt från SCB. Det saknas idag ett ordentligt stöd till statistikmyndigheterna på det här området. Uppenbarligen varken kan eller bör SCB eller Rådet för den officiella statistiken vara en lämplig rådgivare om man vill konkurrensutsätta SCB. Detta hänger samman med SCB:s tre roller, som behandlas i följande avsnitt.

SCB:s roller

I möte med utredaren framförde Trafikanalys att våra samarbeten med SCB kompliceras av att SCB har olika roller att uppfylla. I vårt fall är det främst rollerna som utförare/producent och samordnare som ibland blandas ihop.

Utredaren nämner också att det efter statistikreformen rapporterats problem med att SCB haft svårt att ta rollen som producent. Att detta skulle vara ur världen idag kan Trafikanalys inte hålla med om. Ett exempel är att SCB, ofta i strid mot avtal och ibland av egna kommersiella skäl, slår vakt om det insamlade material som tillhör Trafikanalys på ett sätt som förefaller främmande för varje privat producent att göra. Ett annat är det som berördes i avsnittet ovan, att SCB i rollen som samordnare har svårt att ge stöd i frågor som rör relationen med SCB i rollen som utförare.

Utredaren säger sig ha svårt att dra några långtgående slutsatser av det material som han samlat in. Trafikanalys tycker att det då hade varit bättre att samla in mer material och göra en djupare analys än att avfärda det hela som ett potentiellt problem som i praktiken är litet.

Att främja framväxten av en marknad

Vi tycker att utredarens resonemang om konsekvenserna av SCB:s säljverksamhet ägnas alltför lite åt möjliga fördelar med en öppnare marknad, och väl mycket åt risker och nackdelar med ett radikalt säljförbud. Det är uppenbart att ett snabbt infört säljförbud för SCB skulle påverka statistiksystemet negativt på kort sikt. Det kanske inte finns andra svenska leverantörer som klarar av att leverera exakt samma tjänster utan startsträcka.

Det hade varit mer intressant att diskutera möjliga åtgärder för att successivt minska säljverksamheten under ordnade former. Inte minst skulle detta kunna ske genom att andra statistikansvariga myndigheter inom ramen för den vanliga myndighetsstyrningen får instruktioner från regeringen att successivt begränsa sina inköp från SCB i statlig egenregi. Det skulle vara i enlighet med regeringens uttalande om att statliga myndigheter som regel inte bör sälja varor och tjänster på marknaden.

Argumentet att endast ett litet antal konsulter riskerar att missgynnas av SCB:s säljverksamhet tycker vi är tunt. Att marknaden är liten beror ju i stor utsträckning på att det finns inträdesbarriärer. Till exempel kan det vara en omständlig procedur att vid budgivningen sätta sig in i svensk och europeisk rätt på området. När man väl kommit igång med ett uppdrag är det inte svårare för ett privat företag än för SCB att lösa många av arbetsuppgifterna.

Det är också så att de flesta aktiva statistiker med erfarenhet av officiell statistik idag arbetar på SCB. Med en ordnad nedmontering av säljverksamheten kan det bli ändring av det på sikt.

Prissättningen

På ett sätt kan vi förstå motiven till att full kostnadstäckning ska råda som princip, åtminstone teorin för det. Men det är med förvåning vi noterar att utredaren på sidan 327 framställer det som en fördel med principen om full kostnadstäckning att den ger ett incitament för kostnads-effektivitet. Detta gäller ju endast under förutsättning att konkurrens råder. Som utredaren själv konstaterat på andra ställen är konkurrensen dålig på marknaden för officiell statistikproduktion. En rimligare slutsats tycker vi vore att principen om full kostnadstäckning i det här fallet leder till snedvridna incitament. Endast om man kan och vill öka inslagen av konkurrens kan principen leda till effektiv prissättning.

Vid bristande konkurrens på marknaden gör principen om full kostnadstäckning att man kan vältra över även omotiverade kostnader på kunderna med hänvisning till denna princip. Vid inköp enligt reglerna om statlig egenregi, som är vanligt i det här fallet, och även i konkurrensupphandlingar – om konkurrensen väntas vara dålig – kan incitamenten för att hålla nere kostnaderna bli alltför svaga. Resultatet blir en ineffektiv produktion som kostar onödigt mycket för skattebetalarna.

Även om SCB:s timtaxa är rimlig enligt principen om full kostnadstäckning är det till nackdel för kunderna om antalet nedlagda timmar inte är konkurrenskraftigt i förhållande till vad man kan förvänta sig av ett välrenommerat företag i branschen. Vår erfarenhet är att SCB har mycket låg transparens i underlagen för sin prissättning. Endast i en fotnot på sidan 323 har vi sett att utredaren noterar att den viktiga frågan om SCB:s effektivitet saknas i analysen.

Om framtida produktion kan göras effektivare med hjälp av projekt som initialt kräver ett visst antal timmar vore det till nytta för alla parter om den insatsen blir av. Principen att kunden ska betala för alla nedlagda timmar minskar sannolikheten för att effektiviseringen ska bli av, eftersom det är kunden som måste beställa utvecklingsarbetet och kunden kan ha sämre information om värdet av insatsen.

Ett specialfall där principen om full kostnadstäckning är svår att tillämpa gäller kostnader som uppstår vid reklamationer. När fel uppträder i det levererade materialet är det normalt sett leverantören som tar på sig kostnaden för att göra avhjälpande och korrigerande åtgärder. Så fungerar det på de flesta marknader, inom rimliga gränser förstås. Vår erfarenhet av samarbete med SCB är att principen om full kostnadstäckning leder leverantören fel i dessa förhandlingar. SCB vill alltså inte gärna ta på sig kostnader för att rätta till sina egna fel, utöver helt obetydliga fel som går snabbt att åtgärda. Istället leder en reklamation lätt till förslag på nya utvecklingsprojekt med kvalitetshöjande åtgärder som man vill att kunden ska bekosta, med det egentliga syftet att rätta till leverantörens tidigare brister. Det hela leder till

en skev incitamentsstruktur, där en dålig produktkvalitet i kombination med bristande kontroll leder till ökade intäkter för att täcka de merkostnader som uppstår. Vi på Trafikanalys frågar oss om detta är effektivt. Vi skulle hellre se undantag för åtgärder för att hantera reklamationer. Just undantag från principen om full kostnadstäckning var en del av uppdraget till utredaren. Egentligen borde detta undantag vara en självklarhet, men det är det inte.

Årliga utredningar av konkurrenssituationen

Utredaren föreslår att SCB årligen skulle utreda och rapportera konsekvenserna av sin uppdragsverksamhet på konkurrenssituationen på SCB:s egna marknader. Det är för det första en ytterligare kostnadskrävande åtgärd för att om möjligt på lång sikt lindra ett system med stora nackdelar för andra aktörer. Vi tycker att åtgärderna borde sättas in tidigare kedjan, innan skadan är skedd. Om sådana undersökningar ändå skulle göras skulle resultatet rimligtvis uppfattas mer trovärdigt om någon annan än SCB ansvarar för dessa. Utredaren har själv nämnt Konkurrensverket och Statskontoret som lämpliga kandidater, vilket Trafikanalys kan ställa sig bakom. Att göra den varje år låter i tätaste laget, med tanke på kostnaden och att utvecklingen på området rör sig ganska långsamt.

Utredaren värjer sig för alternativet att i ett slag avsluta SCB:s säljverksamhet och antingen bolagisera eller sälja den. Vi på Trafikanalys kan som sagt hålla med om att en alltför snabb förändring kan göra mer skada än nytta. En sak som regeringen kan ta ställning till är hur man kan påverka de myndigheter som köper in SCB:s tjänster. Om de var för sig i rimlig takt genomför stegvisa förändringar är det troligt att resultatet i slutändan blir det önskvärda. Då skulle man kunna använda dessa återkommande utredningar för att följa hur myndigheterna minskar sina direktbeställningar till SCB.

Om utpekandet av SCB som Sveriges NSI

Som vi framfört tidigare i andra sammanhang tycker vi det är olyckligt att regulation 223 talar så mycket om en NSI per land när vi inte har det systemet i Sverige. Vi har ju ett decentraliserat system med många statistikansvariga myndigheter, som dessutom ska vara professionellt oberoende. Med de föreslagna förändringarna i regulation 223 tillkommer ytterligare regler speciellt för NSI. För oss har det varit oklart hur man ska läsa regulation 223 ur ett svenskt perspektiv. Till exempel ska statistiken produceras utan påtryckningar från andra myndigheter inom landet eller EU. Det stämmer illa med tankarna om att ge särskild tyngd åt en NSI som ska leda samordning och sätta regler för andra statistikansvariga myndigheter.

Mot den bakgrunden är det naturligt att vi ställer oss frågande till att Sveriges problem skulle lösas av att utpeka SCB som Sveriges NSI. Vi skulle snarare föreslå att regeringen fortsätter förhandlingarna med EU om regulation 223 så den bättre passar den svenska organisationsformen, utan att vi måste utpeka en enda svensk NSI.

Sekretess

Trafikanalys håller med om att formuleringen av statistiksekretessen i offentlighets- och sekretesslagen inte är lätt att förstå. Vi välkomnar förändringar i pedagogisk riktning och uppdelningen på två paragrafer.

En aspekt av statistiksekretessen som brukar undgå behandling vill vi gärna ta upp i det här sammanhanget, även om den kanske ligger utanför uppdraget till utredaren. Vi vill framhålla att sekretessen inte bara underlättar för att få in det nödvändiga underlaget till statistiken – den hindrar också publiceringen av intressant och efterfrågad statistik.

I allmänhet fungerar marknader bättre om informationen är fri. Till exempel vid avreglering av marknader inom transportområdet är nya aktörer intresserade av information om marknadens storlek och storleken på olika segment. Så länge det är en monopolmarknad eller en oligopolmarknad eller enskilda aktörer dominerar i vissa geografiska områden är det mycket svårt att göra statistik som hjälper nya aktörer att analysera marknaden. Statistiksekretessen bidrar då till inträdesbarriärer som motverkar de resultat som är politiskt önskvärda, nämligen att nya aktörer blir intresserade av att inträda på en marknad. I vissa andra länder ser man enligt vad vi erfarit något annorlunda på detta och låter nya aktörer få mer information genom statistiken.

En statistik som till exempel är svår att göra riktigt intressant är statistiken över sjötransporter via Sveriges hamnar. Trafikanalys respekterar statistiksekretessen och publicerar bara vissa summerade uppgifter per hamn och bara efter skriftligt samtycke från hamnarna. Andra länder i EU har andra regler eller tolkar reglerna annorlunda, varför Eurostat kan publicera mer detaljerad statistik för andra länder än för Sverige. Ett annat exempel är statistiken om järnvägar, där Trafikanalys nästan bara publicerar uppgifter summerat över hela riket, inte per linje eller per region. Enligt vår bedömning försämrar därigenom möjligheten att uppnå målen med reformerna för avreglering av järnvägsmarknaden.

Definitionen av forskning

Utredarens förslag att använda samma definition av forskning som i *lagen om etikprövning av forskning som avser människor* tycker vi leder till en onödigt snäv definition. Att den definitionen utesluter arbete inom utbildning på avancerad nivå tycker vi är fel i det här sammanhanget. Vår tolkning av dagens regler är att uppsatser på avancerad nivå kan jämföras med forskning – under vissa förutsättningar. Vår erfarenhet är också att det går att pröva dessa förutsättningar vid utlämnanden. Om utredarens förslag blir verklighet kommer färre uppsatser att skrivas med användning av statistiskt material, vilket vi tycker är synd. Landet behöver utbildning på avancerad nivå – inte minst på statistikområdet. Att försvåra för studenter som i en forskningsmiljö vill använda underlag från verkligheten i sina uppsatser är inte i linje med den politiken.

Samordning

Vi hade gärna sett att Rådet för den officiella statistiken gavs en friare och starkare roll, gärna som egen myndighet.

Den samordnande roll som rådet förväntas ha, utövas genom ett ganska svagt tryck på de statistikansvariga myndigheterna att respektera rådets beslut. Särskilt svagt verkar trycket vara gentemot SCB, som bemannar både ordförandeposten, de två tjänsterna på sekretariatet och dessutom de flesta ordförandeposterna i rådets arbetsgrupper. Genom det övertaget har SCB stora möjligheter att påverka rådets agenda och beslut till sin egen fördel. Här är risken återigen stor att man blandar samman sina roller som samordnare och utförare/producent. Som stor aktör påverkas SCB mycket av beslut som leder till högre

kostnader. Det kan verka hämmande på takten i kvalitetsarbetet och samordningen. I sammanhanget bör noteras att SCB hör till den stora grupp myndigheter som ännu inte gjort utfästelsen om tillräcklig kvalitet.

Att låta SCB behålla den dominerande makten över rådets arbete verkar manifesteras en idé att samordningen ska bestå av att övriga statistikansvariga myndigheter anpassar sig till SCB:s önskemål. Samordningen tycks inte grunda sig på en jämbördig syn på de statistikansvariga myndigheterna.

Vi tror att en fristående ordförande kunde ge rådet en starkare roll. Vidare anser vi att hela rådet skulle må bra av att frigöras från SCB och stå på egna ben. Denna tanke avfärdas av utredaren mest av kostnadsskäl. Kanske bör kostnaderna vägas mot den nytta som ett fristående samordningsorgan skulle kunna ge.

Rådets uppdrag enligt SCB:s instruktion är främst att bistå de statistikansvariga myndigheterna i vissa frågor och verka för samarbete mellan dessa myndigheter. Eftersom vi på Trafikanalys har avtal om officiell statistikproduktion med flera andra myndigheter än SCB och med privata företag, skulle vi gärna se en bredare målgrupp. Det skulle göra det enklare för oss att få fram produkter med hög kvalitet, till låg kostnad och med låg börda för uppgiftslämnarna. Utredaren föreslår på sidan 249 att bredda kretsen av myndigheter genom att även bjuda in Riksbanken att delta på frivillig väg i vissa av aktiviteterna. Vårt förslag är att utsträcka kretsen ytterligare, så att den omfattar fler personer som arbetar med produktion av officiell statistik. Varför måste man vara anställd av en statistikansvarig myndighet? Vi tror att det skulle vara väl använda medel att inbjuda alla myndigheter och företag som arbetar med officiell statistikproduktion att på frivillig grund delta där det är lämpligt. På en fråga från oss till Rådet för den officiella statistiken svarade man oss att man förstår vårt behov, men inte kan tillmötesgå detta utan en ändring av den delen av SCB:s instruktion (möte med rådet 2013-02-22). Vi anser att en konstruktiv och kvalitetssträvande tolkning av att "bistå de statistikansvariga myndigheterna" skulle inkludera bistånd även till underleverantörer som arbetar för dessa myndigheter.

Effektiviseringar inom SCB:s verksamhet

Utredaren avstår från möjligheten att sätta press på ledningen för SCB att effektivisera verksamheten. Som vi har nämnt ovan anser vi att kombinationen av principen för full kostnadstäckning och ofullständig konkurrens tar bort viktiga incitament att effektivisera verksamheten. Resultatet har blivit, vilket bland annat framgår av utredningsdirektiven, en verksamhet som är i behov av effektiviseringar. Det är också en bild som vi har fått i samband med konkurrensupphandlingar av delar av vår egen statistikproduktion. Att utredaren då avstår från att arbeta med den delen av sitt uppdrag tycker vi är både tråkigt och anmärkningsvärt. Att hänvisa till att det är ett ansvar som faller på SCB:s generaldirektör har en svaghet i och med att de rätta incitamenten för att effektivisera och minska organisationen uteblir.

Om regeringen fortfarande vill ha förslag som effektiviserar verksamheten kan Trafikanalys föreslå att man styr SCB till att använda upphandlingar av utvalda delar av sin egen hittillsvarande verksamhet. Vi har som framgått ovan goda erfarenheter att konkurrensutsätta just

SCB:s verksamhet och få arbetet utfört mer effektivt, och med en kvalitet som åtminstone inte är sämre.

Om tillgängligheten för användarna

På Trafikanalys ser vi att teknikutvecklingen de senaste åren har påverkat olika grupper av användare på olika sätt. Utredaren problematiserar inte kring detta i utredningen.

Övergången till publicering på internet har ökat tillgängligheten för vana användare och andra användare som har kunskaper om att hitta information på internet. Att den officiella statistiken finns utspridd på många ställen på internet underlättar inte för nytillkomna användare. Utredaren hade gärna kunnat resonera om lösningar på det problemet, något som vi också framfört till utredaren i ett tidigare skede.

De stora förlorarna i övergången till publicering på internet är den stora grupp medborgare som inte har tillgång till dator eller internet. Tidigare fanns statistiken på större bibliotek i enlighet med reglerna om pliktexemplar. När till exempel vi på Trafikanalys inte trycker statistiken på papper uteblir leveranserna till biblioteken.

Utredaren återkommer till att tillgång till officiell statistik kan ses som en rättighet i en demokrati. Vi på Trafikanalys håller med om det. I sammanhanget vill vi poängtera att tilltron till att man når alla medborgare med publicering på internet kan vara alltför stor, vilket utredaren inte resonerar kring. Enligt rapporten *Svenskarna och internet 2012* från Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.Se) avstannade ökningen av andelen med tillgång till dator och internet vid 89 procent under 2012. Även bland de som har tillgång är det många som sällan använder dator och internet, särskilt bland de äldre. Under 2012 uppmättes 1,2 miljoner svenskar som inte använder internet eller använder det mycket sällan. Det är rimligt att tro att det bland dessa finns många som har svårt att finna den officiella statistiken som ligger på de statistikansvariga myndigheternas webbplatser. Det hade varit intressant att få utrett hur vi ska förhålla oss till dessa grupper som inte får tillgång till den statistik som utredaren vill se som en rättighet.

Slutligen kan vi ansluta oss till uppfattningen som framfördes i utredningsdirektiven om att det måste göras mer för att öka tillgängligheten, särskilt med ny teknik. Hur påverkas spridningen av statistiken av den utbredda användningen av mobila enheter? I Sverige säljs fler datorplattor än bärbara datorer och datorplattan var årets julklapp för ett par år sedan. Under 2012 använde 54 procent av befolkningen över 12 år mobilt internet enligt rapporten *Svenskarna och Internet 2012*. Våra statistik användare är alltså mobila. Trots det går det ännu i mars 2013 att hitta sportstatistik på Google Play, men inte officiell statistik. SCB:s enkla årsboks-app finns för Ipad men inte Android. På SCB:s webbplats finns det några få widgets som kan läggas på webbplatser, men inte widgets till telefoner och surfplattor för den som vill uppdatera sig om statistik likaväl som man kan vilja hålla sig underrättad om vädret eller aktiekurserna med hjälp av widgets. Allt detta väntar ännu på sina svar även efter att den omfattande statistikutredningen är klar.

PSI-lagen och spridning maskin till maskin

Utredaren har utrett konsekvenserna av PSI-lagen för SCB och övriga statistikansvariga myndigheter. Han konstaterar att myndigheterna i huvudsak lever upp till de krav som lagen

ställer. Vidare ser utredaren positivt på utvecklingen av teknik för att tillgängliggöra statistik för läsning maskin till maskin. Vi på Trafikanalys har uppfattningen att statistiken så snart som möjligt bör göras tillgänglig för maskinläsning. Hittills har inga vidareutnyttjanden av statistik i PSI-lagens anda kommit till vår kännedom. Utredaren säger att utvecklingen bör kunna stimuleras inom ramen för Rådet för den officiella statistiken. Kanske är inte incitamenten så starka för att driva denna utveckling hos en myndighet som också säljer statistikprodukter på en marknad. Vi menar att man nog behöver pröva nya vägar för att få annorlunda resultat. Inte minst för små myndigheter som vår egen är det svårt att få medlen att täcka nyutveckling på egen hand. Ett gemensamt uppdrag till ett antal myndigheter att utveckla metodik skulle kunna vara en snabbare väg att nå resultat. Antagligen finns inspiration på detta område att hämta utomlands. Andra myndigheter som kan användas som förebilder och kanske samarbetspartners är Riksantikvarieämbetet och Valmyndigheten.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton, efter föredragning av Jan Östlund. I beredningen har även Eva Pettersson och Per-Åke Vikman deltagit.

Brita Saxton
Generaldirektör